

«Заманауи дінтану мәселелері» пәні бойынша семинар тақырыптары мен сұрақтары

1 тақырып. Қазіргі дінтану пәнінің орны

1. Дінтануды «нақты ғылым» ретінде дәлелдеу.
2. Дінтанудың эмпирикалық және теориялық деңгейлері.
3. Дінтану теорияларының сипаттаушы, түсіндіруші және болжаушы функциялары.
4. Діни сараптама (кешенді, құқықтық және өнертану).
5. Метадінтану туралы айтудың орындылығы туралы мәселе.

2 тақырып. Қазіргі дінтанудың құрылымы мен әдіснамасы

1. Қазіргі дінтанудың құрылымы және әдістері.
2. Қазіргі дінтанудың бөлімдері мен бөлімшелері: діндер тарихы, дін философиясы, дін антропологиясы, дін әлеуметтану, дін психологиясы.
3. Пәнаралық зерттеулер әдіснамасы: генетикалық, герменевтикалық, функционалдық, құрылымдық-аналитикалық, феноменологиялық және т.б.

3 тақырып. Дінтанудың негізгі ұғымдары мен категориялары

1. Дінтануда қолданылатын жалпы философиялық және әлеуметтік-философиялық категориялар: болмыс, сана, таным, ақиқат, адасу, қиял, елес, қоғам, материалдық және рухани өндіріс, мәдениет, жаттану, т.б.
2. Логикадан, этика және эстетикадан алынған ұғымдар мен терминдердің (белгі, мән, мағына, ар-ождан, жауапкершілік, мейірімділік, жанашырлық, сұлулық сияқты т.б.) дінтануда қолданылуы.
3. Дінтанулық зерттеу объектілерін талдауда қажетті жалпы ғылыми категориялар: жүйе, құрылым, функция, рөл, заң, т.б.
4. Арнайы дінтанулық ұғымдар мен терминдер: дін, теология, діни культ, шіркеу, конфессия, храм, дұға, т.б.

4 тақырып. Дінтанудың зерттеу әдістері

1. Дінтану әдістемесі оқу пәні ретінде
2. Ғылыми бағыт ретіндегі дінтану әдістерінің ерекшеліктері. Майкл Стаусбергтің дінді зерттеу әдіснамасы.

3. Дінтанудағы базалық ғылыми зерттеу әдістері. Бақылау. Эксперимент: әлеуметтік және психологиялық. Сұхбат және сауалнама. Мәтінді оқу сынау, Салыстырмалы сараптама.

5 тақырып. Теологиялық концепциялардың ерекшеліктері

1. Дінге анықтама беруде екі бағыт: шектен тыс супранатурализм және теологиядағы тарихи мектеп позициясы жағынан бағымдау
2. Теологиядағы діннің қоғаммен қарым-қатынасын ұғынуға байланысты дінді «бөлуші» және «біріктіруші» ретінде қарастыру үрдісі. Р. Отто, П.А. Флоренский, П.Л. Бергер, Т. Лукман.
3. Исламтанушы ғалымдардың діннің қоғамдағы рөлі туралы ойлары. Мұхаммед Абид ал-Жабири, Сейд Хатами, Х. Ландольт, В. Читтик , С.Х. Наср, Абд аль-Рахман Бадави

6 тақырып. Дінге қатысты философиялық көзқарастар

1. И. Кант «Зерде шеңберіндегі дін». Моралдық заң және Құдай ұғымы – Қуаныш, Гүлдана
2. Г.В.Ф. Гегель философиясындағы абсолютті идея мәселесі- Абдіхәкім, Ғибрат
3. Л. Фейербах діннің ақиқаттық және антропологиялық мәні туралы - Фараби
4. К. Маркс пен Ф. Энгельстің дінге қатысты көзқарастары -Айдос

7 тақырып. Дін әлеуметтануы өкілдерінің еңбектеріндегі адам өмірінің мәні

1. М. Вебердің дінді әлеуметтік әрекетке мағына берудің әдісі ретіндегі сипаттамасы
2. Дін әлеуметтік өмірдің мазмұнын беретін белгілер мен рәміздер жүйесі ретінде қарастырған Э. Дюркгеймнің тұжырымдамасы
3. Дін әлеуметтануындағы құрылымдық-функционалдық бағыт. А. Радклифф-Браун, Б. Малиновский ,Т. Парсонс, Р.К. Мертон

8 тақырып. Дін психологиясындағы гуманистік дәстүр

1. Дін психологиясының негізгі мәселелері. У. Джеймс, Л. Леви-Брюль, З. Фрейд, К.Г. Юнг
2. Гуманистік психологияның негізін салушылар: Э. Фромм, А. Маслоу, В. Франкл, К.Роджерс

3. Адам мәселесін түсіндіруде бихевиоризм мен фрейдизмнің кемшіліктерін түзеу

9 тақырып. Этнологиялық теориялардың ерекшеліктері мен тәсілдері

1. Э. Тайлор анимистік теориясының мәні
2. Дж. Фрэзердің антропологиясы. Дін, магия және ғылым туралы ойлары
3. Преанимизм концепциясы. Р Маретт.
4. Дінді мәдениеттің жалпыға бірдей феномені ретінде қарастыру. Б. Малиновский

10 тақырып. Ұлттық және әлемдік діндер символдары

1. Семиотикалық анализдың теориялық принциптары
2. Діни рәміздер (символдар) мәселесі
3. Ұлттық діндер символдары. Ортақ ұғымдары және ерекшеліктері
4. Әлемдік діндер символдарының мәні мен мазмұндары

11 тақырып. Күнделікті өмірдегі дін және діндарлық: теологиялық және дінтанулық түсінік

1. Теологиядағы дін және діндарлық түсініктері
2. Дін философиясы, дін психологиясы және дін әлеуметтануындағы дін мен діндарлық түсінігінің ерекшеліктері

12 тақырып. Қазақстандағы дін және саясат мәселесі

1. Қазіргі Қазақстан қоғамдағы діннің рөлі
2. Діннің қазіргі кездегі мүмкіншіліктері
3. Қазақстандағы қазіргі діни жағдай: мәселелері, шешімдері.

13 тақырып. Қазақстандағы жаңа діндарлықты зерттеу мәселелері

1. Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнамасы
2. Дәстүрлі емес діни ағымдардың ілімдік ерекшеліктері
3. Жаңа діни бірлестіктер құрылымы, ұйымдары, бағдарламалары
4. Жаңа діни бірлестіктердің жалпы хоббиілері мен өмір салтының ұқсастығы

14 тақырып. Психологиялық кеңес беру экстремизмге қарсы күрес әдісі ретінде

1. Фанатизм түсінігі , мәні және ерекшеліктері (жалпы фанатизм, радикализм, фундаметализм, экстремизм, терроризм түсініктерінің ара жігін айқындау)
2. Діни фанатизмнің психологиялық және саяси-әлеуметтік түп тамырлары
3. Әлеуметтік ортадағы діни , экстремизм көріністерін айқындау
4. Діни , экстремизмнің алдын алудың психологиялық тәсілдері

15 тақырып. Қазақстандық дінтанудың мәселелері

1. Қазақстандағы діни жағдай: мәселелері, шешімдері
2. Діни сенім, діни қызмет және діни бірлестіктер мәселесі
3. Діни білім және дінтанулық білім мен тәрбие

Әдебиеттер тізімі

1. Дінтану оқу құралы / әл-Фараби атын. ҚазҰУ; [құраст. Н. Ж. Байтенова].- Алматы: Қазақ ун-ті, 2019.- 355
2. Дінтану энциклопедиялық сөздік. 2 томдық, Алматы. Қазақ университеті. 2018
3. Проблемы философии религии и религиоведения: Учебное пособие / А.Н. Красников, Л.М. Гаврилина, Е.С. Элбакян. – Калининград: Изд-во КГУ, 2008
4. Борбасова Қ.М. Діни бірлестіктер және ұлттық қауіпсіздік мәселесі: монография. – Алматы, 2009. – 212 б.
5. Косиченко А.Г. Религия: сущность и актуальные проблемы. Алматы 2012
6. Эйкен Р. Основные проблемы современной философия религии. СПб 2008г
7. Булова, Е. Е.. ‘Тренды новой религиозности в современном Казахстане (опыт социогуманитарного измерения)’. Алматы, 2014.
8. Религиозные конверсии в постсекуляном обществе.. (опыт феноменологической реконструкции). Колликативная монография/ Под общ.ред. А.Х.Бижанова. Алматы.2017.
9. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. М., 2013.
10. Крылов А. Н. Религиозная идентичность. Индивидуальное и коллективное самосознание в постиндустриальном пространстве (психология и социология религии). 3-е издание доп.и перераб. — М.: Изд-во Икар, 2014. — 356 с..

11. Сторчак, В. М. Социология религии : учебник для академического бакалавриата / М. Сторчак, Е. С. Элбакян. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2017. —
12. Армстронг, Карен. Иудаизм, христиандык пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс [Мәтін] = A History of God The 4000-year Quest of Judaism, Christianity and Islam : Құдайтану баяны : [монография] / К. Армстронг ; ауд. Д. Кенжетай [және т.б.]. - Астана : "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2018. – 421 б.
13. Фромм Э. Психоанализ и религия Издательство: «АСТ». – 2010 г.
14. Джеймс У. Многообразие религиозного опыта. – М., 1993.
15. Франкл В. Человек в поисках смысла: Сборник / Пер. с англ. и нем. Д. А. Леонтьева, М. П. Папуша, Е. В. Эйдмана. — М.: Прогресс, 1990. — 368 с.: ил.

Интернет-ресурстары: <https://read.kz/>

1. Журнал «Религиоведческие исследования» <http://rrs-journal.ru/>
2. Библиотека по религиоведению «Вериги» <http://www.verigi.ru/>
3. Единое окно доступа к образовательным ресурсам «Религия.
4. Религиоведение» http://window.edu.ru/library?p_rubr=2.2.73.16